

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Furans modica ab eodem, paragr. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

abstulisti acum ab eo, qui ob ejus carentiam blasphemavit, vel ab eo, cui cessavit grave lucrum, vel grave damnum emerfit, peccasses quidem mortaliter, at non ob ipsum immediatum furtum acus, sed sive ob scandalum, quia nulla excufante necessitate fuisti causa blasphemiae, si illam praevidisti; sive ob consequens grave damnum; quod certè non est propriè furtum, sed ut supra vidimus, damnificatio. Hinc si fuisset imposita excommunicatio vel reservatio contra furtum, illas non incurrisses, quia propriè furtum grave, dum solum acum furatus es, non commisisti.

4. Aliqui *e* quantitatem sufficientem ad mortale putant esse dimidium Regalè, seu Julium; alij *d* unum Julium, alij *e* duos, alij *f* tres, alij quatuor, *g* alij *h* à communibus personis quinque, alij à Rege *i* ditissimo centum aureos, alij *l* tantum pecuniae valorem, quanta in unoquoque loco solet conduci opera fossoris unius diei, alij *m* quantum est valor unius gallinae: sed certè tanta varietas sententiarum non nisi in nostra doctrina fundari potuit, quia scilicet ij Doctores censuerunt (probabiliter, necne, ipsi viderint) eam quantitatem asserre nocumentum grave & involuntarium domini; illa minorem, non asserre.

c Navarr. *d* Toletus, *e* Id. Tol. *f* Valentia. *g* Ia. Val. *h* Io. Med. *i* Bannes. *l* Molina. *m* Cordub. Hi omnes citantur à Barthol. à S. Fausto in Thes. Reg. l. 8. q. 19. 3. & in spec. Conf. d. 34. qu. 51. De parvitate hujus materiae lege

item Dicastill. lib. 2. de just. tr. 2. d. 9. dub. 2.

CAPVT TERTIVM.

De furtis modicis successivè continuatis.

1. **T**Riplici modo, quantum ad nos pertinet, modica furta usurpare contingit: primò, modica per interruptas vices, ab uno eodemque furripiendo, verum ita, ut per priora furta non perveniatur ad damnum notabile proximi, perveniatur per posteriora: secundò, modica furando à multis, modo his, modo illis, non perveniencia ad damnum grave ipsorum, verum ita, ut hæc modica unita faciant notabilem quantitatem, & notabile lucrum afferant furi: tertid, si multi modicum quidem ab uno eodemque auferant singuli, sed cum notabili hujus damno, cum interim ipsi singuli modicum quid duntaxat acceperint.

§. I.

Furans modica ab eodem.

1. **C**ertum *a* est, eum, qui minutatim repetitis vicibus, aliqua furatur, animo perveniendi ad summam notabilem, peccare mortaliter, etiam prima vice; ratio est, quia jam intentio refertur ad faciendum grave damnum proximo. Obligatio autem restitutionis, donec cum effectū ad notabile damnum perveniatur,

M m 3

veniatur,

veniatur, erit sub levi culpa, sicut leve est damnum re ipsa illatum. hinc emptores nobilium, hinc venditores vini vel panis, hinc caupones, hinc quicumque per modica fraudant rerum mensuras, non possunt à mortali excusari, si parva furentur, animo continuandi.

a. *Dechores max cit. & passim.*

2. Certum *b* est secundo, qui pari modo exigua ab aliquo surripit, quam vis animo non perveniendi ad summam gravem, si tamen, repetendo furtula, ad quantitatem notabilem de facto, advertens perveniat, peccare mortaliter, cum aequali obligatione restituendi. Ratio est, quia de facto tunc grave damnum infert proximo. Dixi (advertens) nam si non advertat ad præcedentia, quia scilicet præcedentium inculpabiliter non meminit, vel eadem non considerat, non imputatur ipsi ad peccatum mortale ultima prædicta exigua acceptio. Ratio est, quia ratione inadvertentiæ non unitur moraliter hæc cum præcedentibus, cum damnum notabile proximi tunc non sit huic voluntarium, atque adeo nec mortale. Quod autem id sit (quando advertet) restituendum, & per se patet, & dicitur max nu. 7. & 8.

b. *Idem.*

3. Certum *c* est tertio, ejusmodi minutula furta, ut mortalem constituent culpam, debere fieri tempore continuato, & non magnis interpositis intervallis. Ratio est, quia si magnum intercedit tempus inter unum & aliud furtulum, ea omnia furtula nequeunt constare unum, notabile

damnum proximo; unde nec proximus graviter invitus in his fuisse censetur. Quod autem temporis spatium reputetur hac in re magnum, cum sint hominum ingenia diversa, variè à varijs assignatur. Si inter furtulum unum & aliud intercedant quatuor anni, intervallum magnum reputatur à Rebellio; *d* si unus annus, à Sanchez; *e* si sex menses, ab alijs; si unus mensis *f* ab alijs; si quindecim dies ab alijs; sed melior est regula prudentiæ, quam max. innuam numero 6.

d Rebell. p. 1. l. 3. q. 15. sec. 4. nu. 37. versic. *Dictum est.* *e* Sanchez. l. 7. m. Dec. c. 21. n. 10. *f* Fill. t. 2. tr. 31. c. 10. nu. 14. *g* *idem ib.*

4. Certum *b* est quarto, major rem quantitatem rei ablatæ requiri, ut acceptiunculæ sic repetitæ sint mortales, quam si sint simul. Ratio est, quia quando simul, merito dominus est magis invitus, majusque detrimentum sentit, quam quando per partes.

h *Idem.*

5. Inquires, quanto major quantitas requiritur ad mortale? Respondeo, dimidio majorem, docere possent nonnulli; sed profecto tum in hoc casu, tum in præcedenti, de temporis interposito intervallo, melius id à prudenti decernatur; spectato nimirum damno proximi, ejusque involuntario &c.

6. Remanet ergo sola quaestio, an qui repetitis vicibus modica sumpsit, peccet mortaliter in ea ultima acceptance, quam advertit complere notabilem rei ablatæ quantitatem, an solum in retentione?

7. *Premitto*, hujus resolutionem vix utilem esse pro praxi: omnes enim fatemur, tunc peccari mortaliter, cum obligatione restitutionis, saltem ratione retentionis; quia tunc retinetur fur quantitatem rei alienæ confatam ex hæc & ex præcedentibus, quæ quantitas jam nunc esse incipit notabilis, idque etiam, postquam latrunculus ea furtula præcedentia ritè fortasse cum cæteris peccatis fuit confessus, quia adhuc quantitatem notabilem alienæ rei apud se retinet.

7. *Dissensio* igitur Authorum solum in eo vertitur, an ea ultima acceptiuncula faciat ita moraliter unum, cum acceptiunculis præcedentibus, ut non solum dicta retentio, sed etiam ipsa acceptio sit peccatum mortale?

Respondeo: probabilius mihi videri, etiam acceptioem esse mortalem. Ratio est, tum quia illa ultima acceptio, licet si sola fuisset, exiguum attulisset nocumentum, at ut unita cum præcedentibus, affert non modicum: tum quia, si tunc, per omnes, est mortale, ipsum retinere, ergo & ipsum accipere, ut retineatur; nam hæc duo moraliter idem sunt: tum denique quia ideo ea retentio est mortalis, quia unitur cum præcedentibus, ergo quia acceptio pari prorsus modo unitur cum præcedentibus, erit & mortalis.

1 *Sot. l. 5. de just. qu. 3. ar. 1. Mol. t. 3. d. 688. Vasq. Rebell. Val. Arag. apud Bart. à S. Faust. li. 8. Thes. Rel. q. 189. alijq. contra Nav. in man. c. 16. nu. 140. Vega l. 14. in Trid. c. 11. fine.*

8. *Dices*, cum Sæctatoribus prioris

sententiæ; at sic ex multis venialibus confiaretur unum mortale, quod esse contra communem sententiam. Respondeo, in casu nostro illa ultima acceptio, ut nunc fit, nempe cum relatione, ut supponimus, ad cætera præcedentia, semper est mortalis: quare nihil nobis obstat sententia dicta communis. Vide, quæ dixi lib. 1. in Decal. c. 1. §. 1. à num. 13. Acceptiuncula autem illæ præcedentes semper in se sunt & remanent veniales, solum extrinsecè sunt materia & subiectum mortalis: sicut numerus ternarius v. g. semper est ternarius, sed est subiectum, & materialiter se habens ad denarium, centenarium &c.

9. Denique nota, probabilissimum esse, per vices prædictas furripiente non obligari *m* sub mortali ad restitutionem totius quantitatis surreptæ, sed illius dumtaxat, quod complevit quantitatem notabilem; quod enim remanet, cum sit exiguum, non remanebit obnoxium restitutioni sub mortali, sed solum sub veniali. Idem dicimus *n* de quocumque, qui furatus est simul materiam gravem, v. g. centum; nam si retineat materiam parvam, duos v. g. vel tres lulios, & reliquum reddat, non peccat, nisi leviter, sicut leve est, quod retinet.

m *Rebell. de just. p. 1. l. 3. qu. 15. sec. 4. Petr. Nav. l. 3. de rest. c. 1. p. 1. dub. 8. n. 67. De Lug. t. 1. de just. d. 16. sec. 3. n. 41. a Mol. to. 3. dist. 688. n. 3.*

An ex multis acceptiunculis venialibus oriatur aliquando obligatio restituendi sub mortali, si Deo placebit, dicemus inferius. o

o *inf. tr. 3. c. 2. §. 5. n. 6. 7.*

§. I.